

Консультація для батьків майбутніх першокласників

ЧОМУ «ГАЛЬМУЄ» ДОШКІЛЬНА ЗРІЛІСТЬ?

Питання підготовки дитини до шкільного життя є досить актуальним. Яку ж роль відіграє дошкільне дитинство у становленні особистості. Життя переконливо стверджує, що це той віковий період, який забезпечує саме загальний розвиток дитини, що є фундаментом для надбання надалі будь-яких спеціальних знань, умінь, навичок і оволодіння різними видами діяльності. Звідси і відповідна значимість повноцінної реалізації завдання дошкільного виховання - всебічне сприяння розвитку дитячої індивідуальності, забезпечення розвитку тих психічних новоутворень, які є основою саморозвитку дитячої особистості. Саме вони і забезпечують їй нормальне входження у наступний - тривалий, важливий і складний - період шкільного навчання.

Говорячи про готовність до шкільного учіння, важливо насамперед діагностувати рівень **дошкільної психологічної зрілості**, а не шкільної. Цілком зрозуміло, що лише психологічно зрілий дошкільник здатний до соціальної адаптації і адекватного входження у навчальну діяльність школяра. Найпершим питанням тут є грамотне визначення змісту поняття «дошкільна зрілість» у психологічному і фізіологічному сенсі. Відомо, що **дошкільну зрілість** психологи визначають як **цілісний психічний стан дитини-дошкільника з оптимальним рівнем розвитку якісних новоутворень, для яких дошкільний період є сенситивним**. Основними серед них є такі:

- сформовані соціальні емоції, здатність до емоційної децентрації -

вміння стати на позицію іншого, відчуття його настроїв, здатність відгукнутися на переживання співчуттям, співучастю (здатність до емпатії як афективно-пізнавальне утворення);

- розвинута уява;
- достатній рівень розвитку наочно-образного мислення;
- довільність психічних процесів та саморегуляція;
- сформована мотивація комунікативної соціальної активності;
- адекватна самооцінка.

Ваша дитина скоро піде до школи. Здається, нещодавно ви мріяли про той час, коли вона стане школярем, бо це свідчитиме про перші самостійно зроблені кроки.

У цей період батьки найбільше стурбовані тим, чи зможе навчатися їхня дитина, чи буде цей етап для сім'ї радісним, чи зможуть подолати труднощі. Все це залежить від підготовки дитини та сім'ї, в якій вона виховується, до нових умов. Тому психологи на перший план ставлять психологічну готовність дитини до навчання у школі.

Готовність до школи (шкільна зрілість) – це індивідуальний рівень розвитку дитини на початок шкільного навчання. Саме від його рівня залежить адаптація та успішність дитини у школі.

Традиційно виділяють три аспекти шкільної зрілості:

- інтелектуальний: знання про навколишній світ, явища природи, людей та себе;
- емоційний: вміння тривалий час виконувати не дуже привабливу роботу;
- соціальний: потреба у спілкуванні з однолітками та дорослими, вміння підпорядковувати свою поведінку правилам даної групи.

Дуже часто дорослі запитують: «Хто має готувати дитину до школи: батьки, сім'я чи вихователі дитячого садочка?». Досвід показує, що ніякий найкращий дитячий заклад не може повністю замінити сім'ю, сімейне виховання. У дитячому садочку дітям прищеплюють корисні навички, але якщо заняттями дитини не цікавляться батьки, не надають їм належного значення, не заохочують до старанності, дитина теж починає ставитися до них недбало, не прагне працювати краще, виправляти свої помилки, долати труднощі.

Дуже важливо, щоб батьки запитували свою дитину, які почуття її переповнюють, що вона відчуває, коли думає про школу? Можливо, це радість бажання знайти нових друзів, а може, це страх перед невідомим,

невпевненість у власних силах, сум через прощання із дитячими забавками чи іграми? Намагайтеся постійно відчувати стан дитини, бо від того, з яким настроєм вона переступить шкільний поріг буде залежати її здатність пристосуватися до шкільного життя.

Діти пізнають навколишній світ за допомогою емоцій. Вони сприймають тільки те, що є приємним, цікавим, захоплюючим, веселим та новим. Для дорослих має цінність будь-яка інформація, а для дітей – тільки позитивно забарвлена. Тому однією з важливих передумов успішної адаптації до школи є заохочення дитини до навчання в ній.

Практичними психологами дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів міста впродовж червня 2015 року було проведено психодіагностичне обстеження готовності майбутніх першокласників до навчання у школі. Аналіз результатів свідчить, що із 647 респондентів високий рівень інтелектуальної готовності показали – 27 % дітей, достатній рівень – 20%, середній рівень – 38% дітей, низький рівень – 13% і не готові до школи – 2% дітей.

Діти, у яких високий рівень готовності, – готові до навчання в школі.

Дошкільники із достатнім рівнем готовності дещо слабше психологічно та інтелектуально готові до навчання в школі, ніж ті діти, які отримали високі показники, проте їхні результати відповідають віковим нормам.

Майбутні першокласники із середніми показниками не на належному рівні підготовлені до нових умов. За відповідної організації співпраці із цими дітьми, в період до першого вересня, забезпечуючи адекватну турботу і встановлюючи позитивну атмосферу співпраці, дорослі допоможуть дітям вирішити завдання розвитку відповідно до їх вікових особливостей.

Практика свідчить, що низький рівень готовності до школи чи її відсутність може стати причиною появи тривожності у дитини, хронічної втомлюваності, формування заниженої самооцінки, загальної неуспішності, а також – причиною неврозів.

Рекомендації батькам для підвищення рівня готовності дитини до навчання в школі:

1. Радійте Вашій дитині!

2. Розмовляйте з дитиною спокійним голосом. Для дитини Ви – зразок мовлення, адже вона вчиться мови, наслідуючи, слухаючи, спостерігаючи. Ваша дитина буде говорити так, як Ви. Малюк успішніше засвоює мову тоді, коли дорослі слухають його, спілкуються, розмовляють. Виявляйте готовність слухати. Якщо роль слухача Вас втомлює, якщо Ви поспішаєте, не забувайте: терпіння, виявлене в дошкільний період, суттєво полегшить ваші проблеми в майбутньому.

3. Щодня читайте дитині. Розучуйте скоромовки, чистомовки.

4. Приділяйте дитині якомога більше часу. Саме в дошкільні роки закладаються основи впевненості в собі та успішного спілкування поза сім'єю. Від рівня раннього мовленнєвого розвитку залежатиме подальший процес росту дитини в школі.

5. Не забувайте, що мова та мовлення краще розвиваються в атмосфері спокою, безпеки та любові.

6. У кожної дитини свій темперамент, свої потреби, інтереси. Поважайте її неповторність.

7. Розвивайте основні лінії дошкільного дитинства – вміння слухати, бачити, відчувати.

8. Допмагайте дитині розвивати дрібну моторику м'язів руки, аби їй було легше опановувати письмо. Для цього необхідно вчити малюка вирізати, малювати, зафарбовувати, будувати, складати невеликі за розміром деталі, зображення. Навчіть дитину зав'язувати та розв'язувати вузлики.

9. Забезпечуйте можливості та умови для повноцінної гри. Гра – це провідна діяльність дошкільника. Л.С.Виготський відзначав: «Чим краще дитина грається, тим краще вона підготовлена до навчання у школі».

10. Допмагайте дитині осягнути склад числа. Немає необхідності, щоб вона механічно лічила до 100 і більше. Нехай рахує до 10-20, але особливо важливо розуміти і знати, з яких чисел складається 5, а з яких – 7 тощо. Це є основою понятійного мислення, розуміння основ математики, а не механічного запам'ятовування.

11. Працюйте над розвитком пам'яті малюка, його уваги, мислення. Для цього пропонується багато ігор, головоломок, задач у малюнках, лабіринтів тощо в різних періодичних та інших виданнях.

12. Запровадьте в сім'ї єдиний режим і дотримуйтеся його виконання (обов'язково всі члени родини).

13. Дитина повинна мати певне доручення і відповідати за його виконання.

14. Необхідною умовою емоційно-вольового розвитку малюка є спільність вимог до нього з боку всіх членів родини.